

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи
канд. хімічних наук, доц.
_____ Пантелеймонов А. В.

“ _____ ” _____ 2018 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Товарознавство, стандартизація і сертифікація

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти _____ Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти _____
галузь знань _____ 07 Управління та адміністрування _____
(шифр і назва)

спеціальність _____ 076 – Підприємництво, торгівля та біржова діяльність _____
(шифр і назва)

освітня програма _____ Підприємництво, торгівля та біржова діяльність _____
(шифр і назва)

спеціалізація _____ Підприємництво, торгівля та біржова діяльність _____
(шифр і назва)

вид дисципліни _____ за вибором _____
(обов’язкова / за вибором)

факультет _____ Економічний _____

2018 / 2019 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету “22” червня 2018 року, протокол № 8

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)

Євтушенко Вікторія Анатоліївна кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Болотна Оксана Володимирівна кандидат економічних наук, доцент
доцент кафедри маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Програму схвалено на засіданні кафедри
маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

Протокол від «21» червня 2018 року № 12

Завідувач кафедри маркетингу та менеджменту зовнішньоекономічної діяльності

_____ (Євтушенко В. А.)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено методичною комісією
економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “21” червня 2018 року № 9

Голова методичної комісії економічного факультету

_____ Євтушенко В. А.
(підпис) (прізвище та ініціали)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Товарознавство, стандартизація і сертифікація» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки Перший рівень вищої освіти, бакалаври спеціальності (напряму) – 075 Маркетинг спеціалізації – Маркетинг

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни – опанувати науково-теоретичні засади товарознавства та споживчі властивості товарів виробничо-технічного призначення, що зумовлюють їх споживчу цінність і здатність задовольняти потреби споживача.

1.2. Основні завдання дисципліни є вивчення класифікації, основних видів, асортименту та властивостей товарів виробничо-технічного призначення, сфер застосування, умов і правил пакування, маркування, зберігання та перевезення.

1.3. Кількість кредитів – 4.

1.4. Загальна кількість годин – 120.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Нормативна	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2018-й / 2019-й	2018-й / 2019-й
Семестр	
6-й	6-й
Лекції	
30 год.	5 год.
Практичні, семінарські заняття	
30 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
год.	год.
Самостійна робота	
60 год.	113 год.
Індивідуальні завдання	
год.	год.

1.6. Заплановані результати навчання:

знати:

- основні принципи та методи наукового пізнання товарів;
- загальні системи класифікації товарів;
- товарознавчі методи класифікації асортиментних груп товарів;

- основні вимоги до зберігання, якості та кількості товарів на етапах їх просування;
- нормативні міжнародні та державні документи з контролю якості товарів;
- методи ідентифікації та засоби товарної інформації;
- основні функції товарознавчої та екологічної експертизи товарів;
- основні права виробників і споживачів товарів;
- методологію товарної інформації;

вміти:

- використовувати наукові методи пізнання товарів при створенні класифікаційних систем та асортиментних груп товарів;
- застосовувати методи пізнання товарів, їх загальних споживчих властивостей;
- визначати основні показники якості товарів;
- використовувати засоби та критерії ідентифікації товарів і розрізняти сфальсифіковані товари.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. ВВЕДЕННЯ В ТОВАРОЗНАВСТВО, СТАНДАРТИЗАЦІЮ І СЕРТИФІКАЦІЮ

ТЕМА 1 ПРЕДМЕТ, ЦІЛІ І ЗАВДАННЯ КУРСУ

Предмет дисципліни. Поняття про продукцію і товари. Міжпредметні зв'язки товарознавства з іншими навчальними дисциплінами. Історія та напрямки розвитку товарознавства. Стан споживчого ринку. Об'єкти і суб'єкти товарознавчої діяльності. Основоположні характеристики товарів як об'єктів товарознавчої діяльності: асортиментні, якісні, кількісні та вартісні.

ТЕМА 2. ПРИНЦИПИ ТА МЕТОДИ ТОВАРОЗНАВСТВА

Принципи товарознавства: безпека, ефективність, сумісність, взаємозамінність, системність. Класифікація методів, що застосовуються в товарознавстві. Класифікація як метод товарознавства. Ієрархічний і фасетний методи класифікації. Кодування товарів. Завдання класифікації товарів. Категорія класифікатора товарів. Товарознавча класифікація товарів. Використання класифікаторів товарів у внутрішній і зовнішній торгівлі.

ТЕМА 3. АСОРТИМЕНТ ТОВАРІВ

Поняття асортименту товару. Товарна номенклатура. Класифікація асортименту товарів. Властивості та показники асортименту. Форми і методи управління асортиментом. Фактори формування асортименту. Види нормативних та технологічних документів, що регламентують асортимент товарів.

ТЕМА 4. ЯКІСНА І КІЛЬКІСНА ХАРАКТЕРИСТИКИ ТОВАРІВ

Властивості та показники якості товарів. Класифікація показників якості товарів. Підходи до оцінки конкурентоспроможності товарів. Номенклатура споживчих властивостей і показників якості товарів: призначення, надійність, ергономічні властивості, естетичні властивості, екологічні властивості, безпека. Оцінка якості товарів. Градації якості. Взаємозв'язок оцінки з градаціями якості і класами товарів за призначенням. Дефекти товарів і їх класифікація. Загальні та специфічні кількісні характеристики товарів.

ТЕМА 5. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КОНТРОЛЬ ЯКОСТІ І КІЛЬКОСТІ ТОВАРІВ

Комплекс факторів, що впливають на формування та збереження якості і кількості товарів: формують і зберігають. Принципи і правила розміщення товарів. Товарна обробка. Реалізація товарів. Післяпродажне обслуговування. Споживання. Товарні втрати. Контроль якості і кількості товарних партій. Ідентифікація та простежуваність товарів. Поняття управління якістю.

ТЕМА 6. ВИДИ І ФОРМИ ІНФОРМАЦІЇ ПРО ТОВАРИ

Основоположна, комерційна, споживча, словесна, цифрова, винахідлива, символічна, штрихова інформація про товар. Вимоги до інформації товарах. Засоби товарної інформації: маркування, технічні документи, нормативні документи, довідкова, навчальна та наукова література, реклама та пропаганда. Структура маркування. Штриховий код (ШК). Артикули, сорти. Упаковка товарів та її види.

РОЗДІЛ 2. СТАНДАРТИЗАЦІЯ І СЕРТИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ

ТЕМА 7. ВИДИ ЕКСПЕРТИЗИ ТА УЧАСНИКИ ЕКСПЕРТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Поняття, цілі і завдання експертизи. Класифікація видів експертизи. Експертиза кількості та якості. Ідентифікація, експертиза походження, оцінка вартості товару. Товарна експертиза в зовнішньоторговельних операціях. Валютно - експортний контроль. Експертиза при страхових і банківських операціях. Користувачі експертизи. Особливості діяльності експертних організацій.

ТЕМА 8. ОСНОВИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ

Сутність стандартизації, об'єкти, предмет, цілі, принципи, методичні основи, законодавча база; характеристики стандартів різних категорій, видів, випереджальна стандартизація; системи та органи національної, регіональної та міжнародної стандартизації; особливості стандартів і стандартизації товарів і послуг; відповідальність за порушення обов'язкових вимог державних стандартів

ТЕМА 9. ОСНОВИ СЕРТИФІКАЦІЇ

Сутність, завдання, правила та порядок сертифікації продукції, робіт і послуг; системи і схеми сертифікації. Органи національної, регіональної та міжнародної сертифікації. Відповідальність за порушення правил обов'язкової сертифікації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд.	с.р.		л	п	лаб.	інд.	с.р.
РОЗДІЛ 1. ВВЕДЕННЯ В ТОВАРОЗНАВСТВО, СТАНДАРТИЗАЦІЮ І СЕРТИФІКАЦІЮ												
Тема 1. Предмет, цілі і завдання товарознавства	8	2	2			4	12	1				11
Тема 2. Принципи та методи товарознавства	10	2	2			6	8					8
Тема 3. Асортимент товарів	14	4	4			6	12	1	1			10
Тема 4. Якісна і кількісна характеристики товарів	10	2	2			6	10					10
Тема 5. Забезпечення та контроль якості і кількості товарів	14	4	4			6	13	1				12
Тема 6. Види і форми інформації про товари	16	4	4			8						12
Разом за розділом 1	72	18				36	67	3	1			63
РОЗДІЛ 2. СТАНДАРТИЗАЦІЯ І СЕРТИФІКАЦІЯ ТОВАРІВ												
Тема 7. Види експертизи та учасники експертної діяльності	16	4	4			8	17	1				16
Тема 8. Основи стандартизації	16	4	4			8	20	1	1			18
Тема 9. Основи сертифікації	16	4	4			8	16					16
Разом за розділом 2	48	12	12			24	53	2	1			50
Усього годин	120	30	30			60	120	5	2			113

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Предмет, цілі і завдання товарознавства	2	1
2	Принципи та методи товарознавства	2	
3	Асортимент товарів	2	
4	Якісна і кількісна характеристики товарів	2	
5	Забезпечення та контроль якості і кількості товарів	2	
6	Види і форми інформації про товари	2	
7	Поняття, цілі і завдання експертизи	2	
8	Види експертизи та учасники експертної діяльності	2	
9	Товарознавство та експертиза товарних груп	2	
10	Методичні підходи до експертизи продовольчих товарів	2	
11	Методичні підходи до експертизи непродовольчих товарів	2	
12	Основи стандартизації	4	1
13	Основи сертифікації	4	
	Разом	30	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денна	заочна
1	Опрацювання навчального матеріалу (самостійне ознайомлення з допоміжною літературою за списком у робочій програмі дисципліни)	48	48
2	Виконання індивідуальних завдань: – контрольні роботи, передбачена навчальним планом	12	12
	Разом	60	60

6. Індивідуальні завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни (реферати, розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи, контрольні роботи, що виконуються під час аудиторних занять та самостійної роботи, курсові, дипломні роботи тощо) сприяють більш поглибленому вивченню теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

За дисципліною «Поведінка споживачів» передбачені наступні індивідуальні завдання:

- контрольні роботи, передбачені навчальним планом (див. НМКД «Контрольні роботи»).

7. Методи контролю

Контроль рівня знань є невід'ємною складовою навчального процесу. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Товарознавство, стандартизація і

сертифікація» враховує всі види занять, передбачених навчальним планом. Перевірка знань та навичок студентів проводиться за допомогою поточного, проміжного й підсумкового контролю. Під час вивчення дисципліни «Товарознавство, стандартизація і сертифікація» застосовуються наступні методи оцінювання знань:

- *поточний контроль* здійснюється на практичних заняттях під час рішення задач, розв'язання практичних завдань та кейсів;
- *проміжний контроль* здійснюється під час усних відповідей студентів.

– *підсумковий контроль* проводиться за допомогою заліку.

Підсумкова оцінка виводиться за сумою балів, набраних студентом за роботу протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного і проміжного контролю) та за результатами підсумкового контролю (екзамену), що дає змогу оцінити знання студентом усього курсу дисципліни.

8. Схема нарахування балів

для очної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота											Контроль ні роботи, передбачен і навчальни м планом	Разом	залік	Сума
Розділ 1						Розділ 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6		T7	T8	T9		КР			
5	5	5	5	5	5		5	5	5		15	60	40	100

Додаткові бали:

- опублікування наукової статті у фаховому виданні – 10 балів;
- підготовка роботи на конкурс студентських наукових робіт – 20 балів.
- участь у заходах кафедри та факультету - 5 балів.

для заочної форми навчання

Поточне тестування та самостійна робота											Контроль ні роботи, передбачен і навчальни м планом	Разом	залік	Сума
Розділ 1						Розділ 2								
T1	T2	T3	T4	T5	T6		T7	T8	T9		КР			
5	5	5	5	5	5		5	5	5		15	60	40	100

Додаткові бали:

- опублікування наукової статті у фаховому виданні – 10 балів;
- підготовка роботи на конкурс студентських наукових робіт – 20 балів.
- участь у заходах кафедри та факультету - 5 балів.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка
	для чотирирівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно
70-89	добре
50-69	задовільно
1-49	незадовільно

9. Рекомендована література

Основна література

1. Болотна О.В. Методичні вказівки і контрольне завдання для студентів денної та заочної форм навчання з дисципліни " Товарознавство, стандартизація, сертифікація " – Х.: ХНУ, 2012. [Електронний варіант]
2. Красовский П.А., Ковалев А.И., Стрижов С.Г. Товар и его экспертиза. – М.: Центр экономики и маркетинга. 1999.
3. Николаева М.А. Теоретические основы товароведения. Учебник для вузов. – М.: Издательство НОРМА, 2006.
4. Пономарьев М.А. Безпека харчових продуктів та продовольчої сировини / П.Х. Пономарьев, І.В. Сирохман. – К: Лібра , 1999
5. Сирохман І.В. Товарознавство продовольчих товарів/ І.В. Сирохман та ін.. – К.: Лібра, 2002
6. Чепурной И.П. Товароведение и экспертиза вкусовых товаров. Учебник. М.: Издательско-книготорговый центр «Маркетинг», 2002.
7. Чепурной И.П. Идентификация и фальсификация продовольственных товаров. Учебник. М.: Издательско-торговая корпорация «Дашков и Ко», 2002.
8. Четчина Н.М., Путилина Т.И., Горбунова В.В. Товарная экспертиза. Учебник для вузов. Ростов на Дону: Феникс, 2000.
9. Шепелев А.Ф., Печенежская И.А. Товароведение и экспертиза не продовольственных товаров. Учебное пособие. – М.: ИКЦ «МарТ», 2003.

Додаткова

10. Иванов, Владлен Григорьевич. Стандартизация и контроль качества продукции [Текст] : конспект лекций / В. Г. Иванов ; Харьковский национальный экономический ун-т. - Х. : ХНЭУ, 2005. - 86 с
11. Основи стандартизації, сертифікації та ідентифікації товарів [Текст]: Навчальний посібник / В.І. Павлов, Н.В. Павліха, О.В. Мишко, І.В. Опьонова. – Луцьк: Настир'я, 2002. – 252 с.